অধ্যায় ৩ ঃ ৰাইজমেলৰ ভূমিকা, ফুলগুৰি ধেৰা, জয়ন্তীয়া বিদ্রোহ

অধ্যায় গাঁথনি

3.1 উদ্দেশ্য
3.2 পৰিচয়
3.3 ৰাইজমেল
  3.3.1 ৰাইজমেলৰ অর্থ আৰু প্রকৃতি
  3.3.2 ৰাইজমেলৰ লক্ষ্য আৰু উদ্দেশ্য
  3.3.3 ৰাইজমেলৰ ভূমিকা আৰু গুৰুত্ব
3.4 ফুলগুৰি ধেৰা, 1861
  3.4.1 ফুলগুৰি ধেৰাৰ গুৰুত্ব
3.5 জয়ন্তীয়াসকলৰ বিদ্রোহ, 1860– 1863
3.6 অধ্যায়টিৰ পৰা আমি কি শিকিলোঁ
3.7 অধিক জানিবলৈ
3.8 অগ্রগতিৰ খতিয়ান
3.9 আৰ্হিপ্রশ্ন

৩.১ উদ্দেশ্য

এই অধ্যায়টি অধ্যয়ন কৰি আপুনিঃ

- ৰাইজমেলৰ অর্থ আৰু ভূমিকা সম্পর্কে শিকিব পাৰিব
- ফুলগুৰি ধেৰাৰ বিষয়ে জানিব পাৰিব
- জয়ন্তীয়াসকলৰ বিদ্রোহৰ সম্পর্কে বর্ণনা কৰিব পাৰিব।

৩.২ পৰিচয়

চিপাহী বিদ্রোহৰ পৰৱর্তী সময়চোৱাত বৃটিছ চৰকাৰে কিছুমান স্বেচ্ছাচাৰী আৰু অযুক্তিসংগত কৰ আৰোপ কৰিছিল যিয়ে অসম আৰু ইয়াৰ কাষৰীয়া পার্বত্য অঞ্চলত এলানী কৃষক বিদ্রোহৰ সূচনা কৰিছিল। অসমৰ বিভিন্ন অঞ্চলত কৃষকসকলে চৰকাৰৰ বিৰুদ্ধে তেওঁলোকৰ অসন্তুষ্টি প্রকাশ কৰিবলৈ ৰাইজমেল বা কৃষক সমাৱেশ আহ্বান কৰিছিল। নগাঁও চহৰৰ ওচৰৰ ফুলগুৰিত (1861) সংঘটিত হোৱা বিদ্রোহে অসমত কৃষক বিদ্রোহৰ আৰম্ভণি কৰিছিল। 1860 চনৰপৰা 1863 চনলৈ জয়ন্তীয়া পাহাৰত বৃটিছ চৰকাৰৰ নতুন কৰ নীতিৰ বিৰুদ্ধে এক সাহসী বিদ্রোহ সংঘটিত হৈছিল যিয়ে জনসাধাৰণৰ অর্থনৈতিক জীৱনত প্রবাৱ পেলাইছিল। এই অধ্যায়টিত আমি ৰাইজমেলৰ ভূমিকাৰ লগতে ফুলগুৰি ধাৰা আৰু জয়ন্তীয়া বিদ্রোহৰ বিষয়ে আলোচনা কৰিম।

৩.৩ ৰাইজমেল

৩.৩.১ ৰাইজমেলৰ অর্থ আৰু প্রকৃতি

অসমত ৰাইজমেলক জনসাধাৰণৰ সভা আখ্যা দিয়া হয়। অসমীয়াত ৰাইজ শব্দটোৱে জনসাধাৰণক আৰু মেল শব্দটোৱে সভাক বুজায়। ৰাইজ শব্দটো ৰাজ্য শব্দৰপৰা অন্য হৈছে যিয়েই মূলত মধ্যযুগৰ অসমৰ কিছুমান অঞ্চলৰ প্রশাসনিক আৰু বিত্তীয় গোটক বুজায়। মেককেবে (Maccabe) নামৰ এজন ইংৰাজ বিষয়াই কৈছিল সামাজিক বিষয়সমূহৰ উদ্দেশ্য আগত ৰাখি গাঁও পঞ্চায়ত গঠন হৈছিল আৰু ক্রমান্বয়ে বিকশিত হৈ পাছত ই ৰাইজমেল নাম লৈছিল। তদুপৰি তেওঁ ৰাইজমেলক জনসাধাৰণৰ সামূহিক শক্তিৰ এক সাকাৰ ৰূপ বুলি বর্ণনা কৰিছে। বুৎপত্তিৰ দিশৰপৰা 'মেল' শব্দটোৱে কিছুমান প্রশ্নৰ সিদ্ধান্ত গ্রহণ কৰিবলৈ একগোট হোৱা মানুহৰ সভাক বুজায়। অসমত 'মেল' আছিল সেই সময়ৰ এক সন্মানজনক অনুষ্ঠান আৰু অসমীয়া সমাজৰ এক স্বীকৃতিপ্রাপ্ত বৈশিষ্ট্য কাৰণ একমাত্র মেলৰ যোগেদিয়েই জনসাধাৰণে স্থানীয় বিষয় ববীয়াৰ শোষণৰ পৰা সুৰক্ষা লাভ কৰিছিল।

বৃটিছ সকলৰ আগমনৰ আগতে অসমৰ কৃষক সমাজৰ মন এক গভীৰ বিষন্নতা আৰু বিশ্বাসৰ অভাৰে নিৰিষ্ট কৰি ৰাখিছিল। বৃটিছসকলৰ আগমনৰ পাছতো অৱস্থাৰ কোনো উন্নতি সাধন নহ'ল। বৃটিছসকলে সূচনা কৰা নতুন প্রশাসনিক সালসলনিয়ে কৃষকসকলক বেয়াকৈ প্রভাৱিত কৰিছিল আৰু তেওঁলোকৰ অৱস্থা শোচনীয় হৈ পৰিছিল। বৃটিছসকলে শাৰীৰিক শ্রমৰ পৰিৱর্তে মুদ্রাৰ যোগেদি কৰ গ্রহণ কৰাৰ ব্যৱস্থা কৰিছিল। সেয়েহে নগদ ধনৰ চাহিদা তীব্রভাৰে বৃদ্ধি পাইছিল আৰু কৃষকসকলে বর্ধিত চাহিদা পূৰণ কৰিবলৈ সক্ষম হোৱা নাছিল। নগদ ধনৰ যোগেদি কৰ আহৰণ কৰা এই নীতিয়ে কৃষকসকলৰ মাজত বিৰূপ প্রভাৱ আৰু দুর্ভোগৰ সৃষ্টি কৰিছিল। সাধাৰণ শস্য উৎপাদন পদ্ধতিৰ কোনো পৰিৱর্তন সাধন নকৰা আৰু কৃষিকার্যৰ সম্প্রসাৰণ নঘটোৱাকৈ বৃটিছ চৰকাৰে সময়ে সময়ে কৰৰ পৰিমাণ বৃদ্ধি কৰিছিল। অর্থনৈতিক কাৰণত সৃষ্ট অসন্তুষ্টিয়ে কৃষকসকলৰ মনত ৰাজনৈতিক সচেতনতা গঢ়ি তুলিছিল আৰু ই অসমত বৃটিছ শাসনক সংগঠিত প্রত্যাহ্বান জনোৱাত পথ প্রদর্শক আছিল। বাস্তৱতে, সাধাৰণ জনতাই স্বতঃস্ফূর্তভাৰে সামাজিক আৰু ৰাজনৈতিক কাৰণত ৰাইজমেল আহ্বান কৰাত আগভাগ লৈছিল আৰু ই ঊনবিংশ শতিকাৰ অসমৰ কৃষক সমাজৰ এক অতুলনীয় বৈশিষ্ট্য আছিল।

- **ৰাইজমেলৰ প্রকৃতি**

  প্রকৃতিগতভাৰে ৰাইজমেল আছিল সাম্রাজ্যবাদ বিৰোধী। ৰাইজমেলে ৰাইজৰ বৃহত্তৰ স্বার্থত অন্যায়ৰ বিৰুদ্ধে মাত মাতিছিল আৰু এনেকৈ পৰোক্ষভাৰে মানৱ অধিকাৰ সংৰক্ষণ বর্তাই ৰাখিছিল। ৰাইজমেলে ৰাজহ বৃদ্ধিক এক অমংগলীয়া পৰিকল্পনা আৰু ত্রুটিপূর্ণ পদক্ষেপ হিচাপে গণ্য কৰিছিল। ধর্মনিৰপেক্ষতা ৰাইজমেলৰ এক মৌলিক বৈশিষ্ট্য আছিল। ৰাইজমেলে ঔপনিবেশিক শাসকগোষ্ঠীৰ ভূমি নীতি আৰু কৃষকসকলৰ ওপৰত চলোৱা শোষণৰ বিৰুদ্ধে ঐক্যবদ্ধ কৰাত এক গুৰুত্বপূর্ণ ভূমিকা গ্রহণ কৰিছিল। কৃষকসকলে ৰাইজমেলে তেওঁলোকক সঠিক দিশত আগবঢ়াই নিয়া, কৰৰ বোজা আৰু শোষণ পৰা মুক্তি দিয়াৰ আশা কৰি ৰাইজমেলত সক্রিয় অংশগ্রহণ কৰিছিল। ৰাইজমেলে উদ্দেশ্য সিদ্ধিৰ ক্ষেত্রত বিফল হৈছিল যদিও ঔপনিবেশিক চৰকাৰক আংশিক পৰিমাণে কৰৰ পৰিমাণ হ্রাস কৰিবলৈ বাধ্য কৰিছিল।

  ৰাইজমেলৰ এক সাংগঠনিক দিশ আছিল ডাক প্রথাৰ প্রচলন আৰু লাথিয়ালৰ সৃষ্টি। জৰুৰীকালীন অৱস্থাত ৰাইজমেলে কিছুমান গোপনীয় সিদ্ধান্ত লৈছিল আৰু দূৰৈত অৱস্থিত গাঁওসমূহলৈ এক গোপন বার্তা প্রেৰণ কৰিবলৈ ডাকোৱাল নিযুক্তি দিয়া হৈছিল। এই ডাকোৱালসকলে এখন গাঁৱৰপৰা আন এখন গাঁৱলৈ এই বার্তা কঢ়িয়াইছিল। এনেকুৱা কিছু সংখ্যক

কৃষকো আছিল যি চৰকাৰক বৰ্ধিত হাৰত খাজনা আদায় দিব খুজিছিল আৰু আন কিছু সংখ্যকে নিজৰ মানুহৰে নিলাম হোৱা সম্পত্তি ক্রয় কৰিবলৈ বিচাৰিছিল। যিসকল মানুহে ৰাজহ আদায় দিবলৈ সক্ষম হোৱা নাছিল তেনে লোকৰ সম্পত্তি বাজেয়াপ্ত কৰা হৈছিল। এই দুই শ্রেণীৰ কৃষকক ভিতিগ্রস্ত কৰিবলৈ লাথিয়াল নিয়োগ কৰা হৈছিল।

ৰাইজমেলৰ আন এটা লক্ষণীয় দিশ আছিল যে এই মেল নামঘৰ বা মছজিদত অনুষ্ঠিত হৈছিল। মেলকীসকলে (Leaders) নামঘৰ আৰু মছজিদ নির্বাচন কৰাত সম্ভৱত কিছু কাৰণ আছিল। প্রথমতে, ধর্মীয় স্থান হিচাপে চৰকাৰী চোৰাংচোৰাৰ চকু এই স্থানত পৰা নাছিল। দ্বিতীয়তে, মেলকীসকলৰ কাৰণে সকলোকে ধর্মীয় স্থানত একত্রিত কৰা আৰু ভগৱানৰ নামত শপত লোৱাত সহজ হৈ পৰিছিল। ৰাইজমেলৰ প্রকৃতি পঞ্চায়তৰ দৰে আছিল যদিও ইয়াৰ কাম-কাজ কেৱল পঞ্চায়ততে সীমাবদ্ধ নাছিল। কোনো সময়ত ই কেৱল এখন গাঁৱৰে মুখপাত্র হিচাপে কাম কৰা নাছিল বৰঞ্চ এখন বা ততোধিক 'তহচিল'ৰ মুখপাত্র হিচাপে কাম কৰিছিলি। ৰাইজমেলৰ নিয়মানুবর্তিতা ভংগ কৰা লোকক এঘৰীয়া কৰা আৰু অভিশাপ দিয়াৰ ক্ষেত্রত ৰাইজমেলে কঠোৰ নিয়ম মানি চলিছিল।

চমুকৈ ক'ব পাৰি যে ৰাইজমেলে আর্থ-সামাজিক আৰু ৰাজনৈতিক আন্দোলনত মানুহক উলিয়াই আনি একত্রিত কৰাত এক গুৰুত্বপূর্ণ ভূমিকা পালন কৰিছিল যি ঔপনিবেশিক শাসনাধিষ্ঠ অসমত ৰাজনৈতিক আৰু জাতীয় সচেতনতা গঠনত আগবঢ়াই নিছিল। 1861 চনৰপৰা 1894 চনলৈ সংঘটিত অসমৰ কৃষক বিদ্রোহৰ মূল চালিকা শক্তি আছিল ৰাইজমেল।

৩.৩.২ ৰাইজমেলৰ লক্ষ্য আৰু উদ্দেশ্য

- ৰাইজমেলে চৰকাৰৰ ওচৰত জনসাধাৰণৰ আর্থ-সামাজিক সমস্যাসমূহ উত্থাপন কৰিবলৈ চেষ্টা কৰিছিল।
- ৰাইজমেলে কৃষকসকলৰ পাৰস্পৰিক আগ্রহক সুৰক্ষিত কৰিব বিচৰাৰ লগতে তেওঁলোকক বিভিন্ন ধৰণৰ শোষণৰ পৰা সুৰক্ষা দিছিল।
- ৰাইজমেলৰ আন এটা উদ্দেশ্য আছিল জাতি, ধর্ম আৰু নৃগোষ্ঠীয় দল নির্বিশেষে কৃষকসকলৰ গতিশীলতা আৰু একাত্মবোধ প্রদর্শন কৰা।
- ৰাইজমেলৰ আন এটা লক্ষ্য আছিল চৰকাৰক ৰাজহৰ হাৰ আৰু অন্যান্য কৰ হ্রাস কৰিবলৈ দাবী জনোৱাৰ পৰিৱর্তে বাধ্য কৰোৱা।
- ৰাইজমেলে চৰকাৰৰ কার্যত কৃষকসকলৰ হেৰোৱা গৌৰৱ উদ্ধাৰৰ বাবে চেষ্টা চলাইছিল।

৩.৩.৩ ৰাইজমেলৰ ভূমিকা আৰু গুৰুত্ব

ঊনবিংশ শতিকাৰ অসমত ৰাইজমেলে এক গুৰুত্বপূর্ণ ভূমিকা গ্রহণ কৰিছিল। আন কথাত ক'বলৈ গ'লে, ৰাইজমেল হৈছে কৃষকসকলৰ সমৱেত অভিযান। এই বিষয়ত এম. শর্মাই মন্তব্য আগবঢ়াইছে যে ৰাইজমেল সমূহ এনে অনুষ্ঠান আছিল য'ত কৃষকসকলে অতি গুৰুত্বপূর্ণ অংশগ্রহণকাৰী আছিল। অসমত 'মেল' আছিল সেই সময়ৰ এক সন্মানজনক অনুষ্ঠান আৰু অসমীয়া সমাজ জীৱনৰ এক"স্বীকৃতিপ্রাপ্ত বৈশিষ্ট্য"। ই এনে এক সংগঠন আছিল যাৰ যোগেদি জনসাধাৰণে স্থানীয় বিষয়ববীয়াৰ শোষণৰ পৰা নিৰাপত্তা আৰু সুৰক্ষা আশা কৰিব পাৰিছিল।

ৰাইজমেলে 1861 চনৰ ফুলগুৰি বিদ্রোহৰ সময়ত এক গুৰুত্বপূৰ্ণ ভূমিকা পালন কৰিছিল। ফুলগুৰিৰ ওচৰে পাজৰে ৰাইজৰ মেল অনুষ্ঠিত হৈছিল আৰু ইয়াৰ বেছি সংখ্যকতেই স্থানীয় নেতাসকলে সক্রিয় সমর্থন আগবঢ়াইছিল। বাৰপূজীয়া, ৰহা, কামপুৰ, চাপৰি আৰু যমুনামুখৰ কৃষকসকল ফুলগুৰিত সমবেত হৈ ৰাইজমেল অনুষ্ঠিত কৰি তেওঁলোকৰ সমস্যাৰ বিষয়ে আলোচনা কৰিছিল। এই মেলৰ মুখ্য উদ্দেশ্য আছিল পাণৰ ওপৰত আৰোপ কৰা কৰৰ বিৰুদ্ধে প্রতিবাদ কৰা আৰু আফু খেতিৰ নিষেধাজ্ঞাৰ বিৰুদ্ধে ক্ষোভ প্রকাশ কৰা। নিজ নিজ মেলৰ নেতাসকলৰ নেতৃত্বত ভালেকেইখন গাঁৱৰ গাঁওবাসী একত্রিত হৈ শাসক শ্রেণীৰ শোষণৰ পৰা নিজকে সুৰক্ষা দিবলৈ সিদ্ধান্ত গ্রহণ কৰিছিল। দুখিতঃ কৃষকসকলে তেওঁলোকৰ দাবী পূৰণ নোহোৱা পর্যন্ত সংগ্রাম চলাই যোৱাৰ থিৰাং কৰে। এনেকৈ এই সু-সংগঠিত আৰু সমবেত মেলে জনসাধাৰণৰ সমস্যাসমূহৰ আলোচনাৰ পর্যাপ্ত সুযোগ দিয়াই নহয়, স্বাধীনতাৰ উদ্যাম আৰু আত্ম নির্ভৰশীলতা বৃদ্ধি কৰিছিল।

1883 চনত চৰকাৰে মাটিৰ খাজনা বৃদ্ধিৰ বাবে কিছুমান নীতি গ্রহণ কৰিছিল। কৃষকসকলে তেওঁলোকৰ সুৰক্ষাৰ কাৰণে পুনৰ ৰাইজমেলৰ আশ্রয় লয়। দৰং আৰু কামৰূপ জিলাৰ বিভিন্ন অঞ্চলত এনে ভালেমান 'মেল' অনুষ্ঠিত হৈছিল। কৃষকসকলে তেওঁলোকৰ অসহনীয় কৰৰ লগত জড়িত বিষয় আলোচনা কৰাৰ লগতে চৰকাৰী নীতিৰ প্রতিবাদ কৰাৰ সিদ্ধান্ত গ্রহণ কৰে। এনেকৈ ৰাইজমেলে সকলো সম্প্রদায়ৰ কৃষকক চৰকাৰৰ বিৰুদ্ধে একত্রিত কৰাত যথেষ্ট পৰিমাণে কৃতকার্য হৈছিল।

1892 চনত ৰঙিয়া আৰু লাচিমাত ৰাইজমেলে এক সক্রিয় ভূমিকা গ্রহণ কৰিছিল। ৰঙিয়া আৰু লাচিমাৰ কৃষকসকলৰ এই সাহসী বিদ্রোহে উত্তৰ কামৰূপৰ বিভিন্ন অঞ্চলৰ কৃষকসকলক মাটিৰ খাজনা বৃদ্ধিৰ বিৰোধিতা কৰাত অনুপ্রাণিত কৰিছিল। কম সময়ৰ ভিতৰতে নলবাৰী, বৰমা, বজালী আৰু বিভিন্ন অঞ্চলত ৰাইজমেল অনুষ্ঠিত হৈছিল। দৰং জিলাৰ পথৰুঘাট তহচিলৰ কৃষকসকলৰ মাজত 1894 চনৰ 26 জানুৱাৰীত অনুষ্ঠিত হোৱা ৰাইজমেলত বর্ধিত হাৰত খাজনা আদায় নিদিয়াৰ সিদ্ধান্ত গ্রহণ কৰিছিল। সাম্রাজ্যবাদী শাসক শ্রেণীয়ে কৃষিৰ ক্ষেত্রত লোৱা নীতি আৰু কৃষকক কৰা শোষণৰ বিৰুদ্ধে কৃষক শ্রেণীক একত্রিত কৰাত ৰাইজমেলে এক গুৰুত্বপূৰ্ণ ভূমিকা গ্রহণ কৰিছিল। ৰাইজমেলে ঊনবিংশ শতিকাত জনসাধাৰণৰ মনত সচেতনতা বৃদ্ধিত সহায় কৰিছিল। শ্রুতিদেৱ গোস্বামীৰ মতে ৰাইজমেল 1861 চনৰপৰা 1894 চনলৈ হোৱা কৃষক বিদ্রোহৰ প্রধান শক্তি আৰু মূল চালিকা শক্তি আছিল যি শক্তিশালী ঔপনিবেশিক শ্রেণীটোৰ দমন আৰু শোষণমূলক কার্যৰ প্রতিবাদী বিদ্রোহৰ নেতৃত্ব বহন কৰিছিল।

৩.৪ ফুলগুৰি ধেৰা, 1861

ইষ্ট ইণ্ডিয়া কোম্পানীৰ পৰা বৃটিছ ৰাজ পৰিয়ালৰ হাতলৈ ক্ষমতা হস্তান্তৰ হোৱাটো ভাৰতীয় কৃষকসকলৰ কাৰণে মাৰাত্মক হৈ পৰিছিল। 1857 চনৰ বিদ্রোহৰ ঘাটি পুৱাবলৈ ইংৰাজ চৰকাৰে নতুন কৰ নীতি গ্রহণ কৰিছিল। ফলস্বৰূপে ভাৰতৰ বিভিন্ন প্রান্তৰ কৃষকসকলে ঔপনিবেশিকতাবাদী চৰকাৰৰ নতুন কৰ নীতিৰ বিৰুদ্ধে বিদ্রোহত লিপ্ত হৈছিল।

নতুনকৈ আৰোপিত অত্যাধিক কৰৰ বোজাই অসমৰ কৃষকসকলৰ মাজত ধুমুহাৰ সৃষ্টি কৰিছিল। 1860 চনত গোৱালপাৰা আৰু কামৰূপ জিলাত আয়কৰ লগোৱা হৈছিল। গছ-কটা আৰু সোণ নিস্কাষণৰ ওপৰতো কৰ আৰোপ কৰা হৈছিল। নদী আৰু বিলত মাছ মৰা অধিকাৰ বেছি টকা আদায় দিয়া লোকক দিয়া হৈছিল। একে সময়তে অসমত 'ষ্টাম্প কৰ' (Stamp Duty) লগোৱা হৈছিল। 1861–62 চনত কামৰূপ, দৰং আৰু গোৱালপাৰা

জিলাত আবকাৰী কৰ বহোৱাৰ লগতে আফু খেতি নিষিদ্ধ কৰা হৈছিল কিয়নো আফু খেতি কৰা বাৰী আৰু চাপৰি মাটিত নিচেই কম হাৰত কৰ আৰোপ কৰা হৈছিল।

অসমৰ আটাইতকৈ বেছি আফু উৎপাদন কৰা জিলা হিচাপে আবকাৰী কৰ প্ৰৱৰ্তন কৰাত নগাঁও অতি বেয়াকৈ ক্ষতিগ্ৰস্ত হৈছিল। তেনে সময়তে বৃটিছ চৰকাৰে ঘৰবাৰী আৰু পাণ খেতিৰ ওপৰতো কৰ আৰোপ কৰাৰ চিন্তা চৰ্চা কৰি থকা বুলি এক উৰাবাতৰি নগাঁও জিলাত বিয়পি পৰিছিল। এই কথাই ফুলগুৰি অঞ্চলৰ লালুং আৰু কছাৰী জনজাতি লোকসকলক আন্দোলন কৰিবলৈ বাধ্য কৰিছিল। 1861 চনৰ 17 চেপ্তেম্বৰ তাৰিখে আফু খেতি নিষিদ্ধকৰণৰ আৰু পাণ খেতিৰ ওপৰত কৰ আৰোপ কৰাৰ প্ৰতিবাদ কৰিবলৈ সদৰ ক'ৰ্টৰ ওচৰত প্ৰায় এক হাজাৰ লোক সমবেত হৈছিল। কিছু সংখ্যক প্ৰতিবাদী কৃষকে নগাঁৱৰ উপায়ুক্তৰ কাৰ্যালয়ত বল প্ৰয়োগ কৰি প্ৰৱেশ কৰিছিল। উপায়ুক্ত হাৰ্বাট স্কনচে (Herbert scones) ধৈৰ্য সহকাৰে কৃষকসকলৰ আপত্তি শুনিবলৈ অমান্তি হৈছিল। স্কনচে অনাধিকাৰ প্ৰৱেশকাৰীক জৰিমণা বিহাই নহয় দিনটোৰ বাকীচোৱা সময় তেওঁলোকক আটক কৰি ৰাখিছিল। 9 অক্টোবৰৰ পৰৱৰ্তী প্ৰচেষ্টাতো ৰায়তসকলে হাৰ্বাট স্কনচৰ পৰা কোনো সদুত্তৰ নাপালে। এই কথাই জনসাধাৰণক বৃটিছ চৰকাৰৰ লগত সহযোগিতা নকৰিবলৈ বাধ্য কৰিছিল। তেওঁলোকে বৃটিছ প্ৰশাসনক কোনো ধৰণৰ কৰ আদায় নিদিয়াৰ সিদ্ধান্তও গ্ৰহণ কৰিছিল। আনকি, ক্ষোভিত ৰায়তসকলে তেতিয়া 15 অক্টোবৰৰপৰা পাঁচদিনীয়াকৈ ফুলগুৰিত ৰাইজমেল অনুষ্ঠিত কৰাৰ সিদ্ধান্ত গ্ৰহণ কৰিছিল। সেইদিনা ফুলগুৰিত প্ৰায় এহেজাৰ ৰাইজ সমবেত হৈছিল। জনতাক ছত্ৰভংগ দিয়াবলৈ স্কনচে (scones) নগাঁও কাৰাগাৰৰ ডাৰোগা হলধৰ বৰুৱাৰ অধীনত এক পুলিচ বাহিনী প্ৰেৰণ কৰিছিল। হলধৰ বৰুৱা ৰাইজমেল অনুষ্ঠিত কৰা ঠাইত উপস্থিত হৈ জনতাক সেই স্থান ত্যাগ কৰিবলৈ আদেশ দিছিল, কিন্তু জনতাই তেওঁৰ আদেশ অগ্ৰাহ্য কৰিছিল। ইয়াৰ ফলত হলধৰ বৰুৱাই খৰতকীয়াকৈ সেই স্থানৰ পৰা পিছ হুহুকি আহিবলৈ বাধ্য হয়। পিছদিনা একে উদ্দেশ্যৰে এটা পুলিচ বাহিনী পঠিয়াইছিল যদিও সম্পূৰ্ণ বিফল হয়। 17 অক্টোবৰৰ দিনা ফুলগুৰিত প্ৰায় তিনিৰপৰা চাৰি হাজাৰ কৃষক একগোট হৈছিল। পুলিচ বাহিনী সভা অনুষ্ঠিত হোৱা ঠাইত উপস্থিত হৈ নেতাসকলক গ্ৰেপ্তাৰ কৰিছিল। কিন্তু উত্তেজিত জনতাই বল প্ৰয়োগ কৰি কাৰাবন্দীসকলক মুক্ত কৰিছিল। পৰৱৰ্তী দিনা স্কনচে সহকাৰী উপায়ুক্ত লেঃ চিংগাৰক এটা পুলিচ বাহিনীৰ সৈতে ফুলগুৰিলৈ প্ৰেৰণ কৰিছিল। ফুলগুৰিত উপস্থিত হৈ প্ৰায় তিনি হাজাৰ লোকৰ সমাবেশ দেখা পায় আৰু সৰহ সংখ্যক জনতাই হাতত একোডালকৈ লাঠি লৈ আছিল। সেই সময়ত অসমীয়া মানুহে জীৱ-জন্তু খেদিবলৈ বা বাটত পৰি থকা অদৰকাৰী বস্তু আঁতৰাবলৈ হাতত একোডাল লাঠি লৈ ফুৰিছিল। এই কথাত খং উঠি চিংগাৰে জনতাক তেওঁলোকৰ হাতত থকা লাঠিসমূহ তলত থৈ সেই স্থান ত্যাগ কৰিবলৈ নিৰ্দেশ দিছিল। ইয়াৰ পিছত সংঘটিত হতাহতিত মৈৰা সিং নামৰ এজন লোকে এডাল লাঠিৰে চিংগাৰৰ মূৰত আঘাত কৰে আৰু মৰিয়াই হত্যা কৰিছিল। চিংগাৰৰ লগত থকা পুলিচ বাহিনীয়ে তেতিয়া সেই স্থানৰ পৰা পলায়ন কৰে আৰু চিংগাৰৰ মৃতদেহটো কলং নদীত পেলাই দিয়া হয়। এদল বিক্ষোভকাৰী ৰহা অভিমুখে গৈ তাত থকা পুলিচ চকী আক্ৰমণ কৰে। ৰহা থানাৰ বিষয়া গৰাকীৰো চিংগাৰৰ দৰে একে দশা হয়।

পৰিস্থিতি গম্ভীৰ হৈ পৰাত স্কনচে অসম লঘূ পদাতিক বাহিনীৰ এক সশস্ত্ৰ বাহিনী লগত লৈ পৰিস্থিতি নিয়ন্ত্ৰণ কৰিবলৈ নিজে সেই স্থানত উপস্থিত হয়। গুলিয়াগুলীত বহুত মানুহৰ মৃত্যু হোৱাৰ লগতে আন বহুতো আঘাতপ্ৰাপ্ত হয়। চিংগাৰৰ হত্যাকাণ্ডত জড়িত 41 জন মানুহক গ্ৰেপ্তাৰ কৰাৰ পাছতে প্ৰভাৱিত অঞ্চলৰ আইন শৃংখলা স্বাভাৱিক হয়। প্ৰায় 8ৱ9 জন লোকক মৃত্যুদণ্ড বিহাৰ লগতে আন্দামান দ্বীপলৈ নিৰ্বাসন দিয়া হৈছিল।

৩.৪.১ ফুলগুৰি ধেৰাৰ গুৰুত্ব

ফুলগুৰিৰ বিদ্রোহে কেৱল অসমৰে নহয় ভাৰতৰো কৃষক বিদ্রোহৰ ইতিহাসত এক গুৰুত্বপূর্ণ ভূমিকা পালন কৰিছিল। ঔপনিবেশিক গোষ্ঠীৰ বিৰুদ্ধে ই আছিল অসমৰ প্রথম জনপ্রিয় কৃষক বিদ্রোহ। চৰকাৰে এই বিদ্রোহ কঠোৰ হাতেৰে দমন কৰিবলৈ সক্ষম হৈছিল যদিও ফুলগুৰিৰ কৃষকসকলৰ ত্যাগ অথলে যোৱা নাছিল। অৱশেষত বৃটিছ চৰকাৰে অন্যায়মূলক কৰৰ গাঁথনিটোৰ পুনৰীক্ষণ কৰিবলৈ বাধ্য হৈছিল।

ফুলগুৰি বিদ্রোহৰ ক্ষেত্রত এইটো আঙুলিয়াই দেখুৱাব পাৰি যে এই বিদ্রোহত কৃষকসকলে নিজে নিজৰ সিদ্ধান্ত গ্রহণ কৰিছিল আৰু কৃষকৰ সমস্যাৰ প্রতিবাদ সাব্যস্ত কৰিবলৈ ৰাইজ ঘৰৰ বাহিৰ ওলাই আহিছিল। ই অসমত কৃষক বিদ্রোহৰ সূচনা কৰিছিল কাৰণ ইয়াত দুর্দশাগ্রস্ত কৃষকসকলে উমৈহতীয়া কাৰণত ঐক্যবদ্ধভাৱে যুঁজিছিল। একে সময়তে ফুলগুৰিৰ ঘটনাই বিদেশী শাসনৰ বিৰুদ্ধে বহল ভিত্তিত স্বাধীনতা সংগ্রামৰ উদ্যম সৃষ্টি কৰিছিল।

W অগ্রগতি নিৰীক্ষণ

প্রশ্ন ১ঃ কোন চনত অসমৰ গোৱালপাৰা আৰু কামৰূপ জিলাত আয়কৰ লগোৱা হৈছিল?

.....

প্রশ্ন ২ঃ হার্বার্ট স্ক'নচ কোন আছিল?

.....

৩.৫ জয়ন্তীয়াসকলৰ বিদ্রোহ, 1860– 1863

জয়ন্তীয়া শব্দটো হিন্দুসকলৰ দেৱী দুর্গাৰ অৱতাৰ জয়ন্তীয়া দেৱী অথবা জয়ন্তেশ্বৰীৰ পৰা লোৱা হৈছে। জয়ন্তীয়াসকলক চিনটেং হিচাপে জনা গৈছিল যি উত্তৰ-পূব ভাৰতৰ জয়ন্তীয়া পাহাৰৰ বাসিন্দা আছিল। 1835 চনত জয়ন্তীয়া পাহাৰ বৃটিছ সাম্রাজ্যৰ লগত চামিল কৰা হৈছিল। সমভূমি অঞ্চলত বৃটিছসকলে প্রত্যক্ষভাৱে শাসন কৰিছিল আৰু পাহাৰীয়া অঞ্চলত পোন্ধৰজন দলৈ আৰু চাৰিজন চর্দাৰ নিয়োগ কৰি পৰোক্ষ শাসন চলাইছিল। 1860 চনত জয়ন্তীয়া পাহাৰত বৃটিছ চৰকাৰৰ বিৰুদ্ধে প্রথম জনপ্রিয় বিদ্রোহ আৰম্ভ হৈছিল। জয়ন্তীয়াসকলৰ প্রৱজনমুখী প্রকৃতিৰ কাৰণে তেতিয়ালৈকে প্রত্যক্ষ কৰৰ পৰা মুক্ত আছিল কাৰণ তেওঁলোক সাধাৰণতে ঝুম খেতিত জড়িত আছিল। কিন্তু 1860 চনত ঘৰ-বাৰীৰ ওপৰত কৰ আৰু ষ্টাম্প কৰ আৰোপ কৰাত পৰিস্থিতিৰ আমূল পৰিৱর্তন ঘটিছিল। বৃটিছসকলে সূচনা কৰা কিছুমান প্রশাসনিক ব্যৱস্থাৰ বিৰুদ্ধে জয়ন্তীয়াসকল মুক্ত বিদ্রোহত লিপ্ত হৈছিল যিয়ে জয়ন্তীয়া ৰাইজৰ ধর্মীয় অনুভূতিত আঘাত কৰাৰ লগতে অর্থনৈতিক দিশত প্রভাবিত কৰিছিল। তেওঁলোকে জয়ন্তীয়াপুৰ, মুলাগুল আৰু জাফলঙৰ পুলিচ থানা আক্রমণ কৰে। চেৰাৰ বিষয়াজনে তেতিয়া এদল সৈন্য লৈ জোৱাইলৈ (Jowai) ততাতৈয়াকৈ যায়। বৃটিছ চৰকাৰে প্রাৰম্ভিক অৱস্থাতেই এই বিদ্রোহ দমন কৰিছিল কাৰণ বিদ্রোহীসকল সুসংগঠিত নাছিল।

জয়ন্তীয়া পাহাৰত ৰাজনৈতিক অস্থিৰতা চলি থাকিল। 1861 চনৰ 28 ডিচেম্বৰত জয়ন্তীয়া পাহাৰত ইউ. কিয়াং নংবাৰ নেতৃত্বত এক ঐতিহাসিক বিদ্রোহ সংঘটিত হৈছিল। তেওঁ বৃটিছসকলক খেদাই আগৰ ৰজাক সিংহাসনত বহুওৱাৰ উদ্দেশেৰে জয়ন্তীয়াসকলক সংগঠিত কৰিছিল। 1861 চনত জোৱাইৰ ওচৰৰ চিনটেং (Synten) ত নেতৃস্থানীয় ব্যক্তিসকলৰ এখন সভা অনুষ্ঠিত হৈছিল। জয়ন্তীয়াসকলে ইউ. কিয়াং নংবাক তেওঁলোকৰ মুখ্য নেতা হিচাপে নির্বাচন কৰিছিল যিয়ে এক সৈন্যদল গঠন কৰাৰ লগতে গোটেই সম্প্রদায়টোৰ সমর্থন আদায় কৰিবলৈ সক্ষম হৈছিল। বৃটিছ চৰকাৰে দলৈসকলৰ ক্ষমতা হ্রাস কৰাত তেওঁলোকে ইচ্ছাকৃতভাৱে বিদ্রোহত

সহযোগ কৰিছিল। বৃটিছসকলে জয়ন্তীয়া পাহাৰ নিজ ৰাজ্যৰ লগত চামিল কৰাৰ পাছত দলৈসকলক দুর্নীতিগ্রস্ত স্বভাৱৰ কাৰণে বৃটিছ কর্তৃক্ষই তেওঁলোকৰ ক্ষমতা হ্রাস কৰিবলৈ 1850 চনত জোৱাইত এজন ডাৰোগা নিয়োগ কৰে। 1861 চনৰ 28 ডিচেম্বৰত জয়ন্তীয়া সকলে জোৱাইৰ ওচৰৰ জাফলঙত (Jaflong) ঢাল আৰু তৰোৱাল লৈ বছৰেকীয়া নৃত্য উৎসৱ (pastieh) পালন কৰিছিল। কিন্তু জয়ন্তীয়াসকলে ঢাল আৰু তৰোৱাল ব্যৱহাৰ কৰাটো নিষিদ্ধ আছিল। জাফলঙৰ এক পুলিচ বাহিনী তাত উপস্থিত হৈ জনতাক খেদি পঠিয়ায়। বৃটিছ বিষয়াসকলৰ প্ৰৰোচনা মূলক আচৰণে জয়ন্তীয়াবাসীক এক হিংসাত্মক বিদ্রোহত লিপ্ত হ'বলৈ বাধ্য কৰিছিল। কাৰণ 1861 চনৰ 29 ডিচেম্বৰ তাৰিখে মৃতদেহ কঢ়িয়াই নিয়া এক শোভাযাত্রাক ইংৰাজ বাহিনীয়ে বাধা প্রদান কৰিছিল। 1862 চনৰ 17 জানুৱাৰীত প্রায় 600 জয়ন্তীয়া লোকে জোৱাইত থকা সামৰিক আস্থান আক্রমণ কৰি অস্ত্রৰ ভঁৰাল অধিকাৰ কৰে। তদুপৰি বিদ্রোহী সকলে সামৰিক আস্থানটো অৱৰোধ কৰে। এদল বিদ্রোহীয়ে চেৰাপুঞ্জীলৈ যোৱা পথটোও ভেঁটা দিয়ে।

জোৱাইৰ সামৰিক আস্থান অৱৰোধৰ বাতৰি চেৰাপুঞ্জীত লাভ কৰাৰ লগে লগে খাচী-জয়ন্তীয়া পাহাৰৰ উপায়ুক্ত ই. ডব্লিউ.ৰাওলাটে (E.W.Rowlatt) এক শক্তিশালী বাহিনীৰ সৈতে জোৱাই অভিমুখে ৰাওনা হয় আৰু সামৰিক আস্থানটো পুনৰ অধিকাৰ কৰে। 33 নং দেশীয় লঘূ বাহিনীক বিদ্রোহীসকলৰ মূল ঘাটিত অৱতীর্ণ কৰা হৈছিল। ইতিমধ্যে, 44 নং জাতীয় লঘূ বাহিনীৰ এটা দল আৰু বেংগল সামৰিক পুলিচ জোৱাই অভিমুখে গৈছিল। বিদ্রোহীসকলক দমন কৰিবলৈ সামৰিক অভিযান তীব্রতৰ কৰি তোলা হৈছিল আৰু খাদ্য সামগ্রীৰ যোগান বন্ধ কৰি গাঁও ভূঁই জ্বলাই খাদ্য সামগ্রী নষ্ট কৰি দিয়া হৈছিল। কিন্তু, বৃটিছ সকলৰ মৃতকৰ সংখ্যা দিনক দিনে বৃদ্ধি পোৱাত 'ইষ্টার্ণ কমাণ্ডাৰ' ব্রিগেডিয়াৰ জেনেৰেল জি. ডি. চাৰাৰে (G.D.Showers) বিদ্রোহীসকলৰ লগত আলোচনা কৰাৰ সিদ্ধান্ত লয়। তেওঁ খেৰিমৰ ৰাজা ৰাৱণ সিং আৰু চেৰাৰ ৰাজা ৰাম সিংঙক মধ্যস্থতাকাৰী হিচাপে নিয়োগ কৰে। বৃটিছ চৰকাৰে ইউ কিয়াং নংবাক ধৰিব পাৰিলে এক হাজাৰ টকাৰ পুৰস্কাৰো ঘোষণা কৰিছিল।

1863 চনৰ মাজভাগৰপৰা জয়ন্তীয়া বিদ্রোহে ইয়াৰ শক্তি হেৰুৱাবলৈ ধৰে। চৰকাৰে গাঁওসমূহ ধ্বংস কৰাৰ লগতে দোষী নির্দোষী সকলোকে শাস্তি প্রদান কৰি কঠোৰ হাতেৰে বিদ্রোহ দমন কৰে। অৱশেষত ইউ. কিয়াং নংবাক বন্দী কৰা হয়। সামৰিক আদালতত তেওঁৰ বিচাৰ চলোৱা হয় আৰু মৃত্যুদণ্ড বিহা হয়। জোৱাইত (Jowai) তেওঁক ৰাজহুৱাভাৱে ফাঁচি দিয়া হয়। শেষত,Î1863 চনৰ এপ্রিল মাহত বাকী বিদ্রোহী নেতাসকলে চৰকাৰৰ ওচৰত আত্মসমর্পণ কৰাত জয়ন্তীয়া বিদ্রোহৰ অন্ত পৰে।

ইউ. কিয়াং নংবাৰ নেতৃত্বত সংঘটিত হোৱা জয়ন্তীয়া বিদ্রোহ ফুলগুৰিৰ বিদ্রোহতকৈ সম্পূর্ণ পৃথক আছিল। ই আছিল এক জনজাতীয় বিদ্রোহ। কৃষিভিত্তিক সমস্যা লৈ এই বিদ্রোহ সংঘটিত হোৱা নাছিল। ইংৰাজ চৰকাৰৰ প্রশাসনিক ব্যৱস্থাই জয়ন্তীয়া সকলৰ ধর্মীয় অনুভূতিত আঘাত কৰাৰ লগতে সামাজিক জীৱনক প্রভাৱিত কৰাত এই বিদ্রোহ সংঘটিত হৈছিল।

- **জয়ন্তীয়া বিদ্রোহৰ বিফলতাৰ কাৰণ**

জয়ন্তীয়াসকলে ঔপনিৱেশিক শক্তিক তেওঁলোকৰ ভূমিৰপৰা বিতাৰণ কৰা আৰু পূর্বৰ ৰজাক পুনৰ সিংহাসনত বহুৱাবলৈ এক সাহসিক প্রচেষ্টা চলাইছিল যদিও জয়ন্তীয়া বিদ্রোহ বিফলতাৰে অন্ত পৰিছিল। জয়ন্তীয়াসকলৰ প্রধান দুর্বলতা আছিল শক্তিশালী বৃটিছ বাহিনীক বাধা দিয়াৰক্ষেত্রত সঠিক বুজাপৰাৰ অভাৱ। বৃটিছ সৈন্যবাহিনীৰ শক্তি সম্পর্কে জয়ন্তীয়া সকলৰ কোনো স্পষ্ট ধাৰণা নাছিল। বিদ্রোহীসকলে ঘৰত নির্মাণ কৰা তেওঁলোকৰ পৰম্পৰাগত অস্ত্র যেনে- যাঁঠি, ধনু-কাঁড় আৰু তৰোৱাল আদিৰে যুঁজ দিয়াৰ বিপৰীতে বৃটিছ সকলে আধুনিক অস্ত্র -শস্ত্রেৰে যুঁজ দিছিল। তাৰোপৰি, ইংৰাজসকলৰ শক্তিশালী কূটনৈতিক নীতিয়ে

বিদ্রোহ দমন কৰাত তেওঁলোকক সহায় কৰিছিল।

W অগ্রগতি নিৰীক্ষণ

প্রশ্ন ৩ঃ 1862 চনৰ জয়ন্তীয়া বিদ্রোহৰ নেতা কোন আছিল?

.....

প্রশ্ন ৪ ঃ E. W. Rowlatt কোন আছিল?

.....

2 ৩.৬ অধ্যায়টিৰ পৰা আমি কি শিকিলোঁ

- অসমত ৰাইজমেলক জনসাধাৰণৰ সভা আখ্যা দিয়া হয়। অসমীয়াত ৰাইজ শব্দটোৱে জনসাধাৰণক আৰু মেল শব্দটোৱে সভাক বুজায়।
- ৰাইজ শব্দটো ৰাজ্য শব্দৰপৰা অন্য হৈছে যিয়েই মূলত মধ্যযুগৰ অসমৰ কিছুমান অঞ্চলৰ প্রশাসনিক আৰু বিত্তীয় গোটক বুজায়।
- প্রকৃতিগতভাৱে ৰাইজমেল আছিল সাম্রাজ্যবাদ বিৰোধী। ৰাইজমেলে ৰাইজৰ বৃহত্তৰ স্বার্থত অন্যায়ৰ বিৰুদ্ধে মাত মাতিছিল আৰু এনেকৈ পৰোক্ষভাৱে মানৰ অধিকাৰ সংৰক্ষণ বর্তাই ৰাখিছিল।
- ৰাইজমেলে আর্থ-সামাজিক আৰু ৰাজনৈতিক আন্দোলনত মানুহক উলিয়াই আনি একত্রিত কৰাত এক গুৰুত্বপূর্ণ ভূমিকা পালন কৰিছিল যি ঔপনিবেশিক শাসনাধিষ্ঠ অসমত ৰাজনৈতিক আৰু জাতীয় সচেতনতা গঠনত আগবঢ়াই নিছিল।
- বৃটিছ চৰকাৰৰ দ্বাৰা কিছুমান নতুন কৰৰ প্রৱর্তন আৰু নগাঁও জিলাত পাণ খেতিৰ ওপৰত লগাব লগা সম্ভাব্য কৰে 1861 চনৰ ঐতিহাসিক ফুলগুৰি বিদ্রোহৰ সূচনা কৰিছিল।
- ফুলগুৰিৰ বিদ্রোহে কেৱল অসমৰে নহয় ভাৰতৰো কৃষক বিদ্রোহৰ ইতিহাসত এক গুৰুত্বপূর্ণ ভূমিকা পালন কৰিছিল। ঔপনিবেশিক গোষ্ঠীৰ বিৰুদ্ধে ই আছিল অসমৰ প্রথম জনপ্রিয় কৃষক বিদ্রোহ।
- 1860 চনত জয়ন্তীয়া পাহাৰত বৃটিছ চৰকাৰৰ বিৰুদ্ধে প্রথম জনপ্রিয় বিদ্রোহ আৰম্ভ হৈছিল। 1861 চনৰ 28 ডিচেম্বৰত জয়ন্তীয়া পাহাৰত ইউ. কিয়াং নংবাৰ নেতৃত্বত এক ঐতিহাসিক বিদ্রোহ সংঘটিত হৈছিল।
- ইউ. কিয়াং নংবাৰ নেতৃত্বত সংঘটিত হোৱা জয়ন্তীয়া বিদ্রোহ ফুলগুৰিৰ বিদ্রোহতকৈ সম্পূর্ণ পৃথক আছিল। ই আছিল এক জনজাতীয় বিদ্রোহ। ইংৰাজ চৰকাৰৰ প্রশাসনিক ব্যৱস্থাই জয়ন্তীয়াসকলৰ ধর্মীয় অনুভূতিত আঘাত কৰাৰ লগতে সামাজিক জীৱনক প্রভাৱিত কৰাত এই বিদ্রোহ সংঘটিত হৈছিল।
- নংবাই বৃটিছ প্রশাসনৰ বিৰুদ্ধে এক শক্তিশালী প্রতিৰোধ আগবঢ়াইছিল যদিও অৱশেষত বৃটিছ চৰকাৰে ষড়যন্ত্র কৰি বন্দী কৰে আৰু ৰাজহুৱাকৈ ফাঁচি দিয়ে।

O ৩.৭ অধিক জানিবলৈ

1. Barpujari, H. K. (1992). *The comprehensive history of Assam*. Guwahati: Publication

Board Assam.
2. Baruah, S. L. (2009). *A comprehensive history of Assam*. New Delhi: Munshiram Manoharlal.
3. Goshwami, M., Pujari, S., Dutta, U. (2012). *Asomor etihash*. Jorhat, Assam: Grantha-Sanskriti Edu Cell.
4. Goswami, S. D. (1986). *Raij versus raj: The Nogaon outbreak (1861)* in historical perspective in J.B. Bhattacharjee's (Ed.) *studies in the economic history of North East India*. Shillong: NEHU.
5. Sharma, M. (1989). *The peasant uprising and middle class hegemony- The case of Assam*. NEIHA.

K ৩.৮ অগ্রগতিৰ খতিয়ান

১ নং প্রশ্নৰ উত্তৰ ঃ 1860 চনত।
২ নং প্রশ্নৰ উত্তৰ ঃ ফুলগুৰি বিদ্রোহৰ সময়ত নগাঁও জিলাৰ উপায়ুক্ত আছিল।
৩ নং প্রশ্নৰ উত্তৰ ঃ ইউ কিয়াং নংবা।
৪ নং প্রশ্নৰ উত্তৰ ঃ খাচী-জয়ন্তীয়া পাহাৰৰ উপায়ুক্ত আছিল।

M ৩.৯ আৰ্হি প্রশ্ন

ক) অতি চমু প্রশ্ন (প্রতিটো প্রশ্নৰ উত্তৰ 50 টা শব্দৰ ভিতৰত লিখক)
প্রশ্ন ১ঃ ৰাইজমেল কি?
প্রশ্ন ২ঃ হলধৰ বৰুৱা কোন আছিল?
প্রশ্ন ৩ঃ জয়ন্তীয়া বিদ্রোহ কেতিয়া আৰম্ভ হৈছিল?
প্রশ্ন ৪ঃ পেষ্টিয়েহ (Pastieh) কি?
খ) চমু প্রশ্ন (১৫০ শব্দৰ ভিতৰত উত্তৰসমূহ লিখক)
প্রশ্ন ১ঃ ৰাইজমেলৰ গুৰুত্বৰ বিষয়ে চমুকৈ লিখক।
প্রশ্ন ২ঃ জয়ন্তীয়া বিদ্রোহ বিফল হোৱাৰ দুটা প্রধান কাৰণ ব্যাখ্যা কৰক।
প্রশ্ন ৩ঃ ফুলগুৰি ধাৰাৰ বিদ্রোহৰ বিষয়ে চমুৰাই আলোচনা কৰক।
গ) ৰচনাধর্মী প্রশ্ন (উত্তৰসমূহ ৩০০-৫০০ শব্দৰ ভিতৰত লিখক)
প্রশ্ন ১ঃ ঔপনিৰেশিক শাসনৰ সময়চোৱাৰ অসমৰ কৃষক বিদ্রোহত ৰাইজমেলৰ ভূমিকা আৰু গুৰুত্ব আলোচনা কৰক।
প্রশ্ন ২ঃ দলৈসকল কোন আছিল? দলৈসকলৰ প্রধান কার্যসমূহ উল্লেখ কৰক।
প্রশ্ন ৩ঃ জয়ন্তীয়া বিদ্রোহত ইউ কিয়াং নংবাৰ ভূমিকাৰ বিষয়ে আলোচনা কৰক।